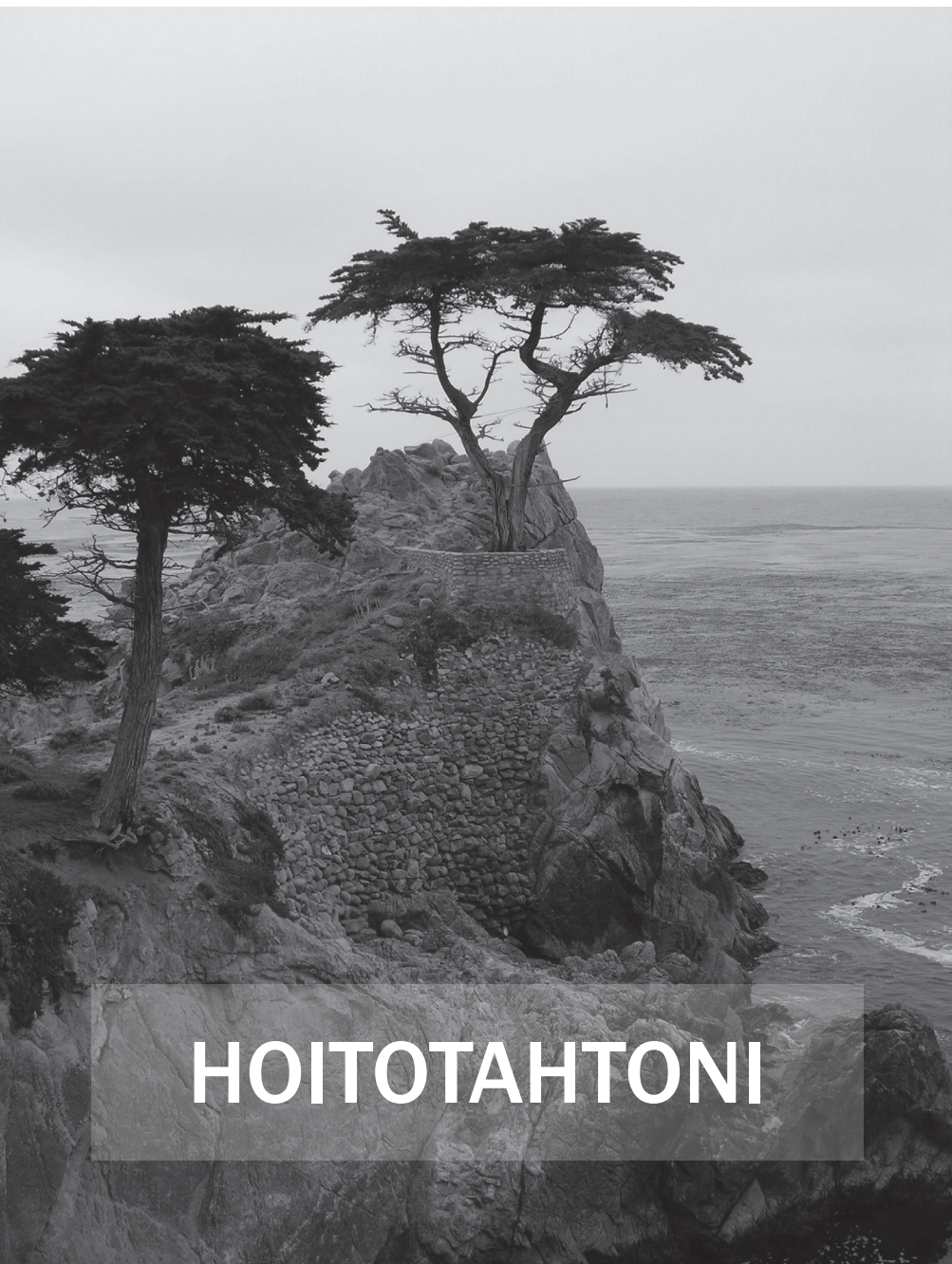




HOITOTAHTONI

HOITOTAHTO

Tällä lomakkeella voit ilmaista omaa hoitoa ja hoivaa koskevan tahtosi. Hoitotahto tulee voimaan sellaisessa tilanteessa, jossa et enää itse kykene tekemään hoitoasi koskevia ratkaisuja. Hoitotahdon avulla voit varmistaa muun ohella, että hoidossasi noudatetaan elämänarvojasi ja että hoitoratkaisut perustuvat tahtoosi elämäsi loppuvaiheen hoitopäätöksissä. Hoitotahto vahvistaa itsemääräämisoikeutesi toteutumista: jos hoitotahto on riittävän selkeä, ja voidaan olettaa että et ole muuttanut tahtoasi, hoitotahtoa tulee noudattaa.

Hoitotahdon määritelmä

Hoitotahdossaan ihminen ilmaisee tahtonsa sellaisen tilanteen varalta, jossa hän ei enää kykene päätöksen tekemiseen vakavan sairauden, onnettomuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi. Hoitotahdossa annettu tahdonilmaisu on yleensä joko suostumus tulevaisuudessa annettavaan hoitoon tai kieltäytyminen siitä. Perinteisesti hoitotahdolla siis ymmärretään tahdonilmaisua, jossa henkilö antaa määräyksiä lähinnä kuolemaansa edeltävästä loppuajan hoidosta.

Elämä esimerkiksi oikeudellisesti toimintakyvyttömänä ihmisenä voi kuitenkin jatkua varsin pitkään ja sisältää useita erimuotoisia ja -asteisia hoito- ja hoivapäätöksiä. Tämän vuoksi Alzheimer-keskusliiton näkemyksen mukaan hoitotahdossa on mahdollisuus antaa muunkinlaisia ohjeita halutusta hoidosta ja hoivasta. Hoitotahto voi toisin sanoen sisältää toiveita esimerkiksi hoitopaikan valinnasta ja hoivan arkeen liittyvistä seikoista.

Milloin hoitotahto on pätevä?

Pätevän hoitotahdon tekeminen edellyttää, että sen tekijä riittävällä tavalla ymmärtää hoitotahdon tekemisen merkityksen ja sisällön. Tämän vuoksi hoitotahto on hyvä tehdä ajoissa, mielellään mahdollisimman terveenä. Hoitotahdon voi kuitenkin tehdä myös esimerkiksi dementoivan sairauden varhaisessa vaiheessa, jos diagnoosi on tehty riittävän aikaisin.

Alzheimer-keskusliitto kannustaa dementoivan sairauden varhaisvaiheessa olevia ihmisiä hoitotahdon tekemiseen. Tällä tavoin turvataan, sairauden myöhemmin edetessä, että keskivaikeasti ja vaikeasti dementoituneen ihmisen tahtoa ja elämänarvoja kunnioitetaan hänen hoidossaan.

Hoitotahto sitoo

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista edellyttää, että potilaan itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan. Hoitotahto sitoo terveydenhuollon ammattihenkilöstöä. Hoitotahdosta voidaan kuitenkin poiketa jos on vahva syy epäillä, että hoitotahto on perustunut potilaan väärään käsitykseen esimerkiksi sairauden luonteesta ja hoitoon liittyvistä seikoista tai jos on ilmeistä, että potilaan tahto on muuttunut.

ALZHEIMER-KESKUSLIITON

HOITOTAHTOLOMAKKEEN RAKENNE

Tämä lomake sisältää kaksi pääosiota:

- 1) Sitovat tahdonilmaisut ja
- 2) Hoitoa ja hoivaa koskevat toiveet

Sitovia tahdonilmaisuja koskeva osio sisältää ns. perinteisen hoitotahto-osion elämän loppuvaiheeseen liittyvistä päätöksistä sekä mahdollisuuden valtuuttaa joku läheisistään tekemään hoitoaan koskevat ratkaisut. Tämä osio on oikeudelliselta merkitykseltään hoitohenkilöstöä velvoittava. Hoitoa ja hoivaa koskevat toiveet sitä vastoin ovat merkitykseltään lähinnä toiveen luonteisia. Niitäkin tulee mahdollisuuksien mukaan noudattaa, sillä ne kertovat potilaan tahdosta ja korostavat tällä tavoin hänen itsemääräämisoikeuttaan. Hoitotahtolomakkeen voi kukin täyttää niiltä osin kuin katsoo tarpeelliseksi.

Keskustelut hoitotahtoa laadittaessa

Hoitotahdon laatimisessa voi tulla eteen vaikeita hoitoon ja kuolemaan liittyviä kysymyksiä. Silloin hoitotahdosta kannattaa neuvotella hoitavan lääkärin, muistihoitajan tai muun hoitoon osallistuvan ammattihenkilön sekä omaisensa kanssa. Terveystieteiden ammattihenkilöllä on velvollisuus kertoa potilaalle hänen tahtonsa noudattamisen vaikutuksista. Omaiset puolestaan voivat toimia hoitotahdon tulkitsijoina tilanteessa, jossa sen sisältö on tulkinvarainen.

Hoitotahtolomakkeen säilytys

Hoitotahtolomaketta voidaan säilyttää esimerkiksi kotona muiden asiakirjojen yhteydessä tai pyytää, että se otetaan potilasasiakirjojen liitteeksi. Hoitotahtolomakkeesta voidaan myös ottaa kopioita ja antaa esimerkiksi yksi kappale henkilölle, jonka on nimenyt tekemään hoitoaan koskevat ratkaisut sitten kun siihen ei itse enää kykene.

HOITOTAHTONI

Täydellinen nimi _____

Sosiaaliturvatunnus _____

Olen laatinut tämän hoitotahdon siltä varalta, että olen toimintakykyäni heikentävän sairauden vuoksi kykenemätön ymmärtämään ja tekemään päätöksiä lääketieteellistä hoitoani ja hoivaani koskevissa asioissa.

1. SITOVAT TAHDONILMAUKSENI

Osa A: Päätösten tekeminen puolestani

1. Sijaispäättäjän nimeäminen

Nimeän seuraavan henkilön/henkilöt tekemään puolestani hoitoani koskevat ratkaisut (*kysymykseen tulee omainen, läheinen tai ystävä, johon luotan ja jonka kanssa olen keskustellut hoitotahdostani*).

Nimeämäni henkilö/henkilöt ovat oikeutettuja tekemään hoitoani koskevat ratkaisut niiltä osin kuin selkeä hoitotahtoni ei ilmene tästä asiakirjasta.

2. Potilasasiakirjojen luovuttaminen nimeämälleni henkilölle/henkilöille

- ☐ Edellä kohdassa 1 mainitulla henkilöllä/henkilöillä on oikeus saada potilasasiakirjani *nähtäväkseen* hoitoani koskevien ratkaisujen tekemiseen.
- ☐ Edellä kohdassa 1 mainitulla henkilöllä/henkilöillä on oikeus saada *suullisesti* tietoja potilasasiakirjoissa olevista tiedoistani.

3. Tietojen ilmaiseminen läheisilleni

Haluan, että edellä mainitun sijaispäättäjän/-jien lisäksi ammatti-
henkilöt kertovat tarpeelliseksi katsomansa tiedot (*olinpaikkaani,
sairauttani koskevia tietoja jne.*) seuraaville läheisilleni:

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Osa B: Elämän loppuvaiheeseen liittyvät päätökseni

Seuraavat rastitetut (X) kohdat ilmaisevat tahtoni:

Jos fyysinen tilani huononee niin, että tarvitsisin lääketieteellistä hoitoa elämäni pitkittämiseksi:

- ☐ Haluan, että minut pidetään hengissä niin pitkään kuin se on kohtuudella mahdollista käyttämällä hyväksi kaikkia saatavilla olevia lääketieteellisiä hoitokeinoja.
- ☐ Minua ei saa elvyttää, jos se lääketieteellisesti arvioiden johtaisi kuolemani ja kärsimysteni pitkittämiseen.
- ☐ Päätettäessä hoidostani pidän tärkeämpänä elämäni laadun varmistamista kuin pitkittämistä. Minulle on tämän vuoksi annettava riittävä oireenmukainen hoito (*esimerkiksi kipulääkitys*) riippumatta sen vaikutuksesta elinaikani pituuteen.
- ☐ Sallin lääkäreiden toimivan henkilökohtaisten etujeni mukaisesti parhaaksi katsomallaan tavalla, jos sairauteni hoidon suhteen on hoitotahdon laatimisen jälkeen tapahtunut lääketieteellistä kehitystä (*josta en ole tietoinen*), ja jonka johdosta lopulliset toivomukseni saattaisivat poiketa tässä hoitotahdossa ilmaistuihin toiveisiin.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.



2. HOITOA JA HOIVAA KOSKEVIA TOIVEITANI

Osa C: Yleiset hoivaan liittyvät toiveeni

1. Toivon, että elämänarvojeni kunnioitetaan hoidossani *(esimerkiksi elämänhistoriani keskeisiä asioita ja tapahtumia, suhteeni uskontoon, juhlapyyhiin ja haluni osallistua hartaustilaisuuksiin sekä yksin olemiseen ja yksityisyyteni suojaan liittyviä näkemyksiäni)*:

2. Toivon, että seuraavia ajatuksiani hoitopaikkani valinnasta ja annettavan hoidon sisällöstä huomioidaan hoidossani *(esimerkiksi ajatuksiani kotihoidosta ja laitoshoidosta, toiveitani hoitopaikasta ja huoneeni kalustamisesta, turvallisuuteen liittyvän teknologian (turvaliivit, lepositeet) käytöstä hoidossani)*:

3. Toivon, että perushoivassani huomioidaan seuraavia minulle tärkeitä asioita *(esimerkiksi mieliruoat ja -juomat, peseytyminen ja pukeutuminen, liikunta- ja nukkumistottumukset, harrastukset, asiat joista pidän tai joista en pidä)*:

4. Lisäksi toivon, että:

Osa D: Taloudellisiin asioihin liittyvät toiveeni

1. Toivon, että seuraavat näkemykseni huomioidaan taloudellisten asioideni hoidossa (*Esimerkiksi näkemyksiäni varallisuuteni käytöstä minulle parhaan mahdollisen hoidon ja hoivan saamiseksi, kulutustottumuksiini liittyviä seikkoja*):

2. Jos minulle haetaan holhoustoimilain mukaista edunvalvojaa, toivon, että mahdollisuuksien mukaan seuraava henkilö määrätään edunvalvojakseni:

3. Lisäksi toivon, että:

Osa E: Lääketieteellisiin tutkimuksiin osallistuminen

Jos läheiseni joutuvat tekemään puolestani päätöksen lääketieteellisiin tutkimuksiin osallistumisesta, toivon, että seuraavia tahdonilmaisujani kunnioitetaan päätöstä tehtäessä. *(Lain mukaan vajaakykyisen aikuisen lääketieteellisiin tutkimuksiin tulee saada omaisten tai edunvalvojan kirjallinen suostumus.)*

Seuraavat rastitetut (x) kohdat ilmaisevat tahtoni:

- ☐ Haluan osallistua lääketieteellisiin tutkimuksiin, jos niistä aiheutuu minulle todennäköistä henkilökohtaista hyötyä.
- ☐ Haluan osallistua lääketieteellisiin tutkimuksiin, vaikka niistä ei olisikaan todennäköistä henkilökohtaista hyötyä edellyttäen, että muut terveydentilaltaan ja/tai iältään samaan ryhmään kuuluvat voisivat todennäköisesti hyötyä niistä.
- ☐ Haluan osallistua muihin tutkimuksiin *(esimerkiksi psykologisiin kokeisiin, havaintotutkimuksiin, tilastollisiin tutkimuksiin)*.
- ☐ En halua osallistua lääketieteellisiin tutkimuksiin.

Lisäksi toivon, että:

Päivämäärä _____

Allekirjoitus _____

Todistajat nimen selvennyksineen¹

Olen muuttanut hoitotahtoani
(*muutokset liitteenä olevalla lisäsivulla*)

Päivämäärä _____

Allekirjoitus _____

Päivämäärä _____

Allekirjoitus _____

¹

Myös suullisesti ilmaistu hoitotahto on pätevä. Hoitotahto ei edellytä todistajia, mutta mikäli mahdollista, asiakirjan todistajiksi olisi hyvä hankkia kaksi täysi-ikäistä henkilöä. He voivat myös tarpeen niin vaatiessa toimia hoitotahdon tulkit-sijoina.

Olen keskustellut hoitotahdostani seuraavien henkilöiden kanssa:

Nimi ja päivämäärä

[illegible]

Lisäsivu

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Hoitotahtolomake pohjautuu eurooppalaisten Alzheimer-järjestöjen kattojärjestön Alzheimer European järjestämään dementoituvien itsemääräämisoikeutta koskevaan projektiin ja sen tuotoksena syntyneeseen julkaisuun.

Tätä hoitotahtolomaketta on muokattu ja päivitetty suomalaisiin olosuhteisiin soveltuvaksi Alzheimer-keskusliiton Ajoissa Apua Avohuollosta -projektissa. Päivitetyssä on kuultu useita lääketieteen ja sosiaali- ja terveydenhuollon oikeusturvan asiantuntijoita.

Ajoissa Apua Avohuollosta -projekti on saanut Raha-automaattiyhdistyksen tukea.



Alzheimer-keskusliitto ry
Luotsikatu 4 E
00160 Helsinki
09-6226 200
www.alzheimer.fi